

USN-studenter til støtte for Fosen-samene

I 2021 erklærte høyesterett at den norske stat hadde brutt med forpliktelsene sine under Artikkel 27 av FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (ICCPR), som gir urfolk rett til å utøve egen kultur¹. Bakgrunnen var at Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE) i 2010 ga tillatelse til to store vindkraftutbygginger på Fosen, Storheia og Roan vindkraftverk, på beiteområdene til Nord-Fosen *siida* og Sør-Fosen *sitje*². Disse utbygningene har hatt store konsekvenser for reindriften på Fosen og den samiske befolkningens kulturutøvelse.

Norge har siden opprettelsen av FN-systemet frontet seg selv som en av verdens fremste menneskerettighetsforkjemperne. Til tross for å ha tatt på seg rollen som en fredsmekler, har ikke Norge tatt ansvar for egne menneskerettighetsbrudd. Videre har ikke Norge arbeidet mot forsoning med urfolk som blir rammet av menneskerettighetsbrudd i Norge. Fosen-saken er et klart eksempel på dette. Til tross for dommen avgitt av Høyesterett, står det som ble Norges største vindmølleparker fremdeles på områder som av både kulturelle og økonomiske grunner er essensielle for reindriftssamene på Fosen². Dette er et pågående menneskerettighetsbrudd som går direkte utover urbefolkningen på Fosen.

Universitetet i Sørøst-Norge jobber aktivt for å være bærekraftig, hvor en del av dette går på sosial bærekraft. Blant annet tilbyr de en Master i Menneskerettigheter og Flerkulturalitet, hvor studentene får innføring i urfolks rettigheter, og lærer om viktigheten av at man kjemper mot kolonialisme³ og hvilke innvirkninger dette har på det politiske systemet. På bakgrunn av dette har USN kompetanse og et ansvar som gjør at de ikke kan ignorere pågående menneskerettighetsbrudd i Norge.

¹ Office of the United Nations High Commissioner (OHCHR). (1966). International Covenant on Civil and Political Rights. Hentet 21. januar 2024 fra <https://www.ohchr.org/sites/default/files/ccpr.pdf>.

² Skogvang, S. F. (2023, 21. Desember). Fosen-saken. Store Norske Leksikon. <https://snl.no/Fosen-saken>

³ Kolonialisme, blir presentert av Anibal Quijano (2007), som systematisk undertrykkelse begått av Europa og Nord-Amerika mot det globale sør. Denne formen for politisk undertrykkelse har vært særlig skadelig for urfolksgrupper verden over. Konseptet er ikke kun relatert til å være en kolonimakt, men undertrykkelse gjennom sosial og kulturell diskriminering, og kunnskap produsert kun fra et vestlig perspektiv. Politikk har dermed blitt utviklet basert på kolonialistisk tankegang, og lagt føringer for maktstrukturer i samfunnet. Norge har som kjent ikke vært en kolonistat, men har gjennom historien ført en assimileringpolitikk med hensikt om å utsette samisk kultur og språk. (Skogvang, S. F. (2023). Fornorskingspolitikk. SNL. Hentet 20. februar 2024 fra <https://snl.no/fornorskingspolitikk>) Se denne og andre: Quijano, A. (2007). COLONIALITY AND MODERNITY/RATIONALITY. Cultural Studies (London, England), 21(2-3), 168-178.

25 Samiske aktivister har lenge kjempet for at saken skal tas på alvor, og etter flere
26 demonstrasjoner mot det pågående menneskerettighetsbruddet, har regjeringen ved flere
27 anledninger uttalt at de vil foreta en «utredning for å finne tiltak som kan gjøre det mulig for
28 reindrift og vindkraft å eksistere side om side»⁴. Til tross for enighet med Sør-Fosen *sitje* etter
29 lang tids mekling, blir samenes rettigheter brutt hver eneste dag. Nord-Fosen *siida* har
30 fremdeles ikke kommet til enighet, og er opprørte over manglende vilje i meklingen. Fosen-
31 saken er et bevis på hvordan kolonialisme blir opprettholdt i dag, og preger det norske
32 politiske systemet.

33

34 Studentdemokratiet i Sørøst-Norge tar avstand fra, og kritiserer alle former for
35 menneskerettighetsbrudd. Vi stiller oss kritiske til hvordan Norge velger å behandle
36 urbefolkningen i Norge. Vi kan ikke akseptere at politikerne gjemmer seg bak byråkratiske
37 prosesser etter snart 900 dager med menneskerettighetsbrudd.

38

39

40

41 Studentdemokratiet i Sørøst-Norge mener at:

- 42 • Det pågående menneskerettighetsbruddet på Fosen må opphøre umiddelbart.
- 43 • Landområdene skal tilbakeføres til Fosen-samene.
- 44 • Norge må ta større ansvar for egne forpliktelser opp mot menneskerettighetene og våre
45 brudd på disse.

⁴ Regjeringen.no. (2022, 24. juni). Fosen-saken - svar på henvendelser fra Sametinget.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/fosen/id2920849/>; Lægland, M. (2023, 23. mars). Hætta Isaksen
etter Aasland-tale: – Skuffet. VG. <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/on18vW/aasland-om-fosen-saken-vi-skal-foelge-opp-hoeyesteretts-dom>